

Důchodové pojištění

Důchodové pojištění

- **Kde mi vzniká povinná účast na pojištění?**

Pro přeshraniční pracovníky zásadně platí povinná účast na pojištění v zemi zaměstnání.

- **Od kterého státu obdržím svůj důchod?**

Důchodci obdrží důchod ze všech států, v nichž platili příspěvky (pojistné) déle než jeden rok. Z každého z těchto států obdrží dílčí část důchodu, pro jejíž výpočet jsou základem odvedené příspěvky a doby pojištění v dané zemi.

Pokud byl pojištěnec v některém státě pojištěn po dobu kratší než 12 měsíců, pak se tato doba pojištění zohlední při přiznání nároku na důchod v místě jeho bydliště nebo v jiné zemi, v níž byl pojištěn déle.

Pro každou dílčí část důchodu platí předpoklady pro přiznání nároku na důchod toho státu, jehož nositel důchodového pojištění důchod poskytuje. Pokud např. pojištěnec bydlí v Polsku a kromě nároku na polský důchod uplatňuje nárok na dílčí část důchodu z Německa, musí dosáhnout důchodový věk a čekací dobu (minimální dobu pojištění) platnou pro získání nároku na důchod v Německu.

Není-li splněna podmínka doby pojištění zahrnutím všech dob pojištění v dané zemi, mohou se počítat doby pojištění z různých zemí, aby byl nárok na důchod odůvodněný.

Podmínkou pro přiznání nároku je podání žádosti o důchod příslušnému nositeli důchodového pojištění v místě bydliště, a to 3 až 4 měsíce předem. Tento nositel důchodového pojištění zahájí správní řízení s nositeli důchodového pojištění těch států, v nichž byl pojištěnec uplatňující nárok pojištěn.

Formuláře: formuláře řady P – pro oblast důchodů (pensions)

- **Důchodové pojištění v Německu**

V Německu existuje solidární, průběžně financovaný systém zabezpečení ve stáří. Věkové hranice pro vznik nároku na různé druhy důchodů se postupně zvyšují, což má za následek, že pro pojištěnce s různým rokem narození platí různé věkové hranice vzniku nároku na důchod v plné výši. Pro některé ročníky, tj. pojištěnce se stejným rokem narození, byl zakotven tzv. princip ochrany oprávněných očekávání.

Konkrétní informace vztahující se ke konkrétnímu roku narození obdržíte na adrese www.deutsche-rentenversicherung.de

Jaké jsou předpoklady pro vznik nároku na důchod?

Řádný starobní důchod obdrží na žádost pojištěnci, kteří dosáhli řádného důchodového věku a splnili podmínku tzv. všeobecné čekací doby (minimální doby pojištění) v trvání 5 let. Od roku 2012 se hranice důchodového věku pro řádný odchod do starobního důchodu pro pojištěnce narozené v roce 1947 a

později postupně zvyšuje z 65 let na 67 let. Pro pojištěnce narozené v roce 1964 a později bude řádný důchodový věk v roce 2031 činit 67 let. Kdo chce pobírat důchod dříve, musí se zpravidla smířit s tím, že mu bude důchod krácen. Pojištěnci, kteří dosáhli řádného důchodového věku a splnili podmínku doby pojištění a zároveň se rozhodli, že ještě nebudou pobírat důchod a budou déle pracovat, získají nárok na vyšší důchod.

Důležité upozornění: Pokud chcete pobírat řádný starobní důchod od okamžiku splnění předpokladů pro nárok na něj, musíte podat žádost o důchod do tří kalendářních měsíců od uplynutí měsíce, v němž jste tyto předpoklady splnil/-a. Podáte-li žádost později, bude vám důchod vyplácen od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém jste žádost podal/-a. Znamená to, že pokud nepodáte žádost o důchod včas, ztratíte tím část získaného nároku.

Kromě řádného starobního důchodu existují i další druhy starobních důchodů, jako např. starobní důchod pro ženy, starobní důchod pro dlouholeté pojištěnce, starobní důchod pro osoby s těžkým zdravotním postižením a práce na částečný úvazek před odchodem do starobního důchodu (tzv. fázovaný nebo částečný odchod do důchodu). Předpoklady pro vznik nároku, minimální doby pojištění a věkové hranice najdete na adrese www.deutsche-rentenversicherung.de

Pozůstalostní důchody: V případě úmrtí manžela/manželky můžete mít nárok na vdovský/vdovecký důchod. V případě úmrtí jednoho z rodičů mohou mít děti mladší 18 let nárok na polosirotečí/sirotečí důchod. Rozvedení vychovávající nezletilé dítě mohou v případě úmrtí bývalé/-ho manželky/manžela pobírat důchod poskytovaný na výchovu dětí (tzv. „výchovné“, německy: „Erziehungsrente“). U jednotlivých typů důchodů platí různé předpoklady, možnosti přivýdělků apod. Informujte se prosím u svého nositele důchodového pojištění nebo na adrese www.deutsche-rentenversicherung.de

Invalidní důchod: V případě plné invalidity může mít pojištěnec nárok na plný invalidní důchod, v případě částečné invalidity na částečný invalidní důchod. Plně invalidní je osoba, které může na všeobecném trhu práce pracovat méně než 3 hodiny denně. Částečně invalidní je osoba, která může pracovat nejméně 3, ale méně než 6 hodin denně. Ohledně dalších předpokladů (potřebné doby pojištění), informací o možnostech přivýdělků apod. se obraťte na svého nositele důchodového pojištění nebo se informujte na adrese www.deutsche-rentenversicherung.de.

Zdaňují se důchody?

Pro důchody podléhající zdanění v Německu platí, že v současnosti se daňová povinnost vztahuje na určitou část důchodu. Podíl důchodu podléhající daňové povinnosti činí u osob odcházejících do důchodu v roce 2020 80%. Podíl důchodu podléhající daňové povinnosti se bude do roku 2040 postupně zvyšovat na 100 %. O tom, zdali a z jaké části důchodu musíte odvádět daně, rozhoduje finanční úřad.

Jak se provádí výpočet důchodu?

Výpočet důchodu je složitý, jelikož se důchody počítají individuálně a zohledňují se při tom různá kritéria. Výše důchodu se řídí celým průběhem (životním cyklem) pojištění pojištěnce a zohledňuje: délku získaných dob právně relevantních pro nárok na důchod, jako jsou pojistné doby, započitatelné doby či doby brané v úvahu, ale i výši pojistného odvedeného v průběhu celé doby trvání pojištění. Pro výpočet výše důchodu se zohledňují veškeré doby do přiznání nároku na důchod a popřípadě se navyšují o dopočtenou dobu.

Měsíční důchod = osobní výdělkové body x nástupový faktor x aktuální hodnota důchodu x faktor druhu důchodu.

Počet tzv. **výdělkových bodů** vyjadřuje jednotlivé doby pojištění a výši individuálního výdělků v poměru

vůči průměrnému výdělkům všech pojištěnců. Pokud výdělek pojištěnce po dobu celého kalendářního roku odpovídal přesně úrovni průměrného výdělků všech pojištěnců, získá za tento kalendářní rok 1,0 výdělkový bod.

Tzv. **nástupový faktor** (faktor „nástupu do důchodu“, tj. věku odchodu do důchodu) zohledňuje individuální věk odchodu do důchodu. Jeho hodnota činí 1,0 při odchodu do důchodu při dosažení řádného důchodového věku, a snižuje se za každý měsíc dřívějšího uplatnění nároku na důchod před dosažením tohoto věku o 0,3 %. Při pozdějším uplatnění nároku na důchod po dosažení řádného důchodového věku se hodnota tohoto faktoru zvyšuje za každý měsíc o 0,5 %.

Tzv. **aktuální hodnota důchodu** vyjadřuje částku ve výši měsíčního důchodu odpovídající jednomu výdělkovému bodu (1,0). Tato hodnota se pravidelně přizpůsobuje. Aktuální hodnota důchodu činí (do 30. 6. 2020) 31,89 EUR na území nových spolkových zemí a 33,05 EUR na území starých spolkových zemí. Od 1. 7. 2020 dojde k jejímu zvýšení.

Pomocí tzv. **faktoru druhu důchodu** se stanovuje výše důchodu v závislosti na jeho druhu (jeho hodnota je např. u starobního důchodu 1,0; u plného invalidního důchodu 1,0; u částečného invalidního důchodu 0,5 apod.). Pomocí tzv. faktoru druhu důchodu se stanovuje výše důchodu v závislosti na jeho druhu (jeho hodnota je např. u starobního důchodu 1,0; u plného invalidního důchodu 1,0; u částečného invalidního důchodu 0,5 apod.).

Výdělečná činnost a pobírání důchodu

U řádného starobního důchodu neexistují žádné hranice pro možnosti přivýdělku. U jiných druhů starobních důchodů si mohou jejich příjemci před dosažením řádného důchodového věku přivydělavat až 6 300 EUR ročně, aniž by se jim tento příjem odečítal od jejich důchodu. Překročí-li přivýdělek uvedený limit, odečítá se z důchodu 40 % z jedné dvanáctiny částky převyšující částku 6 300 EUR. Ohledně výpočtu limitů přivýdělku u částečných důchodů viz www.deutsche-rentenversicherung.de.

Zvyšování (valorizace) důchodů

Valorizace důchodů se provádí pravidelně vždy k 1. červenci kalendářního roku formou úpravy tzv. aktuální hodnoty důchodu. Při stanovení aktuální hodnoty důchodu se zohledňuje vývoj mezd a platů zaměstnanců. Dále se zohledňují také výdaje zaměstnanců na zákonné a soukromé důchodové či penzijní pojištění nebo spoření. Díky zavedení tzv. faktoru udržitelnosti se od roku 2005 při valorizaci důchodů zohledňuje také poměr počtu důchodců a počtu pojištěnců platících pojištění. Zavedením tzv. ochranného zákonného ustanovení bylo zajištěno, že při přizpůsobování výše důchodů nemůže dojít k poklesu hrubých důchodů.